

PEVEC

GLASILO PEVSKE ZVEZE

IZHAJA KOT MESEČNIK V DVOJNIH STEVILKAH IN VELJA ZA CELO LETO
Z GLASBENO PRILOGO VRED 15 Din.

UREDNIŠTVO: PRED ŠKOFIJO 3/II. — UPRAVA: LJUDSKI DOM.

VSEBINA:

Članki: P. Hugolin Sattner: Emil Hochreiter.

Dr. Fr. Kimovec: Kakšni naj bodo naši zvonovi?

M. Bajuk: Narodna pesem v sekiricah.

Vestnik Pevske zveze: Artistični odsek. — Darovi za knjižnico. — Pevski odsek v Škofji Loki.

Novе skladbe: V. Vodopivec: Orlovske himne in Pesem Slovenske straže. — Ant. Grum: Kupleti. — Ivan Pogačnik: Slava presvetemu Srcu!

Razne vesti: Iz Goriške. — Mladika. — Nov ribniški bas.

Za dobro voljo.

Listnica uprave.

Glasbena priloga:

1. Hochreiter: Paslirica Jerica.
2. Prelovec: Oj, Doberdob! (Narodna.)
3. Kramar: Pesem raznih stanov. (Dolenjska.)
4. Hladnik: Pomlad.
5. Klemenčič: Kadar vince duše vnema.
6. Brnobić: Mesčina, al' meseca nema...

Strojne tovarne in livarne d. d.

v Ljubljani

dobavljajo
**bronaste
ZVONOVE**
vsakršne teže in iz
najboljšega materiala
s priznano krasnimi glasovi

Do vojni se je vilo v naših livarnah 110.981 kg zvonov

Zvonove

iz jeklotitine z lepo donečim in močnim
glasom izdeluje

Kranjska industrijska družba
Jesenice—Fužine (Slovenija).

Posamezni zvonovi, dvo-, tro- in četvero-
zvonila, harmonično ali melodično uglašena,
v teži 150—4000 kg.

Zvonove prevzemajo cenjeni odjemalci po preizkušnji v
tovarni. • Reference pri družbi na razpolago za vpogled.

P. HUGOLIN-SATTNER:

Emil Hochreiter.

Prva leta moje službe sem bil v Novem mestu učitelj na ljudski šoli. Ko stopim 1. oktobra 1879. v drugi razred, najdem v prvi klopi majhnega, bledega in nežnega dečka, kateremu je bilo ime Emil Hochreiter. Učil sem ga vsa leta ljudske šole in kot gimnazijec je pel v moji pevski šoli. Kdo bi bil takrat slutil, da mu bom za petdesetletnico pisal življenjepis?

Emil Hochreiter je bil rojen 27. decembra 1871. v Debrečinu. Njegov oče je bil nadgeometer v Novem mestu in se je poročil s hčerjo glavnega davkarja Tabouréta. Odšla sta na Ogrsko, in ko je bilo to dete rojeno, ga je prinesla mati v Novo mesto k svojim staršem in tam je ostalo vsa leta do skončane mature 1891.

Emil Hochreiter je bil izredno nadarjen za glasbo. Bil je izboren tenorist, ki se ni zbal nobene višine. Igral je na klavir, gosli, flavto, cello; pa ne površno, marveč temeljito. Že kot petošolec je skladal in spominjam se, da smo peli na koru nekoč njegovo pesem, ki je vsem ugajala.

Leta 1890. sem zapustil Novo mesto in se preselil v Ljubljano, in Hochreiterja nisem več videl, niti dopisoval ž njim. Leta 1896. sem šel na Dunaj iskat ljubljanske dijake, ki so študirali na jezuitski gimnaziji v Kalksburgu. Kako se začudim, ko najdem na tem zavodu Hochreiterja kot učitelja glasbe. Prenočil sem v isti vili, v kateri je stanoval on, in tedaj mi je razodel, da je vpisan na dunajski juridični fakulteti, študira pa sam zase. Dve leti 1891—93 je imel dijaško štipendijo, ki mu je nalagala dolžnost, da je v cerkvi »Am Hof« sodeloval pri slovesnih svetih mašah. Župnik te cerkve

je bil poseben ljubitelj umetnosti, zlasti glasbe, in Jožef Böhm je bil ondi kapelnik, oni Böhm, katerega sem tudi jaz poslušal na glasbenem tečaju l. 1877. Ta je na-lalje vodil glasbeno izobrazbo Hochreiterjevo. Na Böhmovo priporočilo je prišel Hochreiter l. 1893. v Kalksburg in ostal ondi do l. 1899. Vodil je ves glasbeni pouk v zavodu s pomočjo še drugih učiteljev.

Drugo jutro sem bil navzoč pri sklepni službi božji, ki se je vršila na sijajen način in bil povabljen tudi k sklepni šolski slavnosti, pri kateri je sviral orkester zavodarjev pod Hochreiterjevim spretnim vodstvom.

V teh šestih letih Hochreiter ni študiral samo prava, marveč je napravil tudi državni izpit iz petja, orgel, klavirja in gosli z najboljšim uspehom; zelo ga je namreč mikalo, da bi se posvetil izključno glasbi. Silno sem mu prigovarjal, naj vendar konča pravne študije, češ: lepa je glasba, a trd je kruh, ki ga ona nudi. Ubogal je in vstopil l. 1899. kot konceptni praktikant v državno namestništvo na Dunaju.

Ze v Kalksburgu mi je oni nepozabni večer v svoji ljubeznivi naivnosti rekel: Vesté kaj, zdaj bi se najrajši oženil, ker zelo me mika lepo, družinsko življenje. Po čudnem naključju se je na nekem Solnograškem letovišču seznanil z gospodično, hčerjo lekarnarja v Ratiboru, ki je s svojo materjo bivala ondi, in se kmalu za tem tudi poročil. Dala mu je troje hčerk in enega sina; najstarejša hčerka je umetnica na goslih.

Hochreiter je bil le malo časa na deželi, sicer pa služi neprestano pri dunajskem namestništvu in je danes vladni svetnik. Na Dunaju je imel priliko, veliko lepega slišati in se ogledati v glasbeni literaturi.

Od tistega dne, ko sva zadela v Kalksburgu skupaj, se je sklenilo med nama tesno prijateljstvo, ki je rastle z najino starostjo in se spremenilo v bratovsko razmerje, brez vsake sentimentalnosti. Drug drugemu sva že posvetila skladbe in eden drugega bodrila h glasbenemu delovanju. Najina pisma govore samo o glasbi in vsi sestanki na Dunaju, v Dalmaciji in predlanskim na Stajerskem so se vršili pod tem znakom. Edinila pa naju ni le glasba, marveč tudi isto svetovno naziranje, kajti Hochreiter je tudi praktičen katolik in ljubi naš narod, dasi mora živeti daleč proč od njega.

Hochreiter je zložil skladb brez števila, katere so pa le deloma zagledale beli dan. Tiskana sta l. 1903. dva zvezka moških zborov, Marijine pesmi op. 6—11, zopet Marijine pesmi op. 43, vojne pesmi 39—41. Obširnejši so spevi, ki jih spremlja godalni kvartet.

Med absolutno glasbo štejem klavirske skladbe za dve in štiri roke, en kvartet za godala v D-molu, zbirko koncertnih valčkov, dve uverturi; eno (dionizijsko) je izvajala Glasbena Matica l. 1914. z najboljšim uspehom; pet latinskih maš: 1. De Immaculata za zbor in orkester. 2. De Spiritu sancto. 3. S. Ignatii, vokalno za moški zbor. 4. Rosa mystica, za dva glasa in orgle. 5. Janua coeli, za zbor in orgle — v kanoničnem oziru posebno umetno delo; Requiem za en glas in orgle v zelo modernem slogu, ki ga je prinesel »Glasbenik« in ga je z velikim učinkom izvajal stolni kor pri pogrebni maši za † škofom Starihom; eno fantazijo za harfo, eno opero-enodejanko »Heimfahrt«.

Leta 1915. je dal Hochreiter na Dunaju koncert lastnih skladb, ki so ga dunajski listi zelo pohvalno ocenili; in to hoče nekaj pomeniti, kajti Dunaj je glede glasbe jako kritično mesto.

Največje delo Hochreiterja je oratorij »Rojstvo Kristusovo« op. 56, uprizorjeno 2. februarja 1917. pod skladateljevim vodstvom v veliki dvorani dunajskega konservatorija.

Naj kdo sodi tako ali tako, Hochreiter popolnoma obvladuje obliko in ima silno bujno domišljijo; njegove skladbe so globoke in občutene, pravi odsev njegove nežne, rahločutne in plemenite duše; njegov slog je eminentno modern, Hochreiter je izredna prikazen na glasbenem polju.

Ker je Hochreiter tudi slovenskemu narodu podaril že marsikatero lepo skladbo, ga s ponosom uvrščamo med naše skladatelje in mu želimo ob njegovih 50 letnici še mnogo produktivne moči.

Ljubljana, dne 22. decembra 1921.

Kakšni naj bodo naši zvonovi?

Še nikoli se ljudje niso toliko zavzemali za zvonove, kot se dandanes, saj tudi še nikoli niso toliko zvonov potrebovali kot jih danes, ko je treba popraviti nepopisno škodo, ki jo je napravila vojska, ne da bi imel razen par tovarnarjev, verižnikov in častnikov kdorkoli kako korist. Najmanj še država, ki je oropala samo sebe, ko je oropala svoje državljanke.

Ni čuda, če se tudi »Pevce« spomni zvonov, saj so zvonovi najstarejši, najmogočnejši, najneumornejši in najvplivnejši pevci. Ko nas, ki danes pojemo, že davno več ne bo, ko morda ne bo niti prahu več po nas, bodo zvonovi, ki se danes vlivajo, še »peli« in dvigali srca teh, ki pridejo za nami. Zato je treba pri izbiranju in naročanju novih zvonov previdnosti in premisleka.

Naj sledi nekaj načel, ki jih je treba upoštevati, če hočemo dobiti lepo sestavljena zvonila, zvonila, ki bodo umetnosti v čast, ljudstvu pa v veselje.

1. Pred vsem skrbimo za r a z l i k o. Naj ne bo povsod ena in ista sestava v durovem trizvoku, ki že sam na sebi kot napev daleko ni najlepša, če se pa venomer ponavlja iz vseh zvonikov v okolici ali morda celo v deželi, postane nepopisno dolgočasna in pusta. Saj je drugih sestav veliko mogočih; nekaj jih je lansko leto objavil »Cerkveni glasbenik«, pa še daleko niso vse izčrpane. Zakaj lahko so krajevne razmere in potrebe take, da kaže napraviti kako posebno sestavo, ki utegne biti neprimerno lepša, kot te, ki so tam navedene.

2. V v s a k e m o k o l i š u naj bi bilo zastopanih čim več različnih sestav, da se bo lahko reklo:

- a) pri nas imamo najbolj veselo zvonjenje;
- b) pri nas je najbolj slovesno;
- c) pri nas najbolj mogočno;
- č) pri nas najbolj milo;
- d) naše pa najbolj proti nebu kipi;
- e) naše je pa najbolj pobožno, poglobljeno;
- f) naše najbolj v srce sega;
- g) naše poje kot orgle,
- h) naše pa plava kot prelepa pesem; itd.

3. Največja ovira za razširjanje dobrih, pestrnih zvonil so »glasbeni strokovnjaki«, ki znajo na kako glasbilo (klavir, harmonij, orgle, gosli) igrati, ali tudi pevci, ki morda poznajo razloček med durovim in molovim trizvokom. Tem se zdi edino lepa reč vsakdanji durov trizvok. Kar je drugega, ni zanič; pred vsem jim je pa mol žalosten, pust, dolgočasen. Pri tem je treba vedeti, da kdor se razume na glasbo, se zato še prav malo razume na zvonove. Kar se na klavirju morda jako lepo sliši, se v zvonovih lahko na moč slabo, in kar na klavirju ušesu ni prida vseč, je v zvonovih lahko kar izborno. Mol n. pr. se slovenskim ušesom na klavirju zdi res otožen; pri zvonovih pa še nisem slišal človeka, ki bi dejal, da so n. pr. krasni cerkniški zvonovi na lanskem ljubljanskem velikem semnju žalostno, otožno ali dolgočasno zvonili. Narobe! Če so zazvonili, je vse skup vreló, vsi šotori so se na mah izpraznili, tako, da se je na pritožbe drugih razstavljalcev zvonjenje moralo omejiti samo na pozne ure. In tovarna je na podlagi tega izrazilo molovega zvonila dobila tiste dni nebroj naročil. Zgodilo se je celo, da so se posamezni obiskovalci tako navdušili, da so na lastne stroške na mestu naročili za domačo cerkev težke zvonove. Če bi bil mol v zvonovih res žalosten in pust, koga bi tako razvnel? To napačno mnenje pa ravno širijo takezvani »glasbeni strokovnjaki«, ki ponavadi niso niti glasbeni, še manj pa strokovnjaki, zlasti pa ne strokovnjaki v zvonoslovju.

4. Pa tudi naši livarji, ki poznajo livarsko tehniko, niso strokovnjaki za sestavljanje dobrih zvonil. Njih naloga je v prvi vrsti vliti dober zahtevani glas, za sestavo zvonil morajo skrbeti naročniki.

5. Zvonilo je splošno tem boljše in mogočnejše, čim bližji so zvonovi po razlikah (intervalih) in torej tudi po teži. Seveda bliže kot v veliko sekundo (cel ton) splošno ne smejo. Polton (mala sekunda) bi bil le za kake posebne prilike kot nekaj nenavadnega, dražljivega, n. pr. c d e s e s, ali c d e s; zlasti zadnje je skoro skeleče. Posebno manjši zvonovi naj bi ne imeli preveliko razlike v teži, večji laže preneso nekoliko večje razdalje.¹

Prav to bo tudi razlog, da se n. pr. kvartsekstni akord ($\frac{5}{4}$), ki ima med večjima dvema zvonovoma velik razlik (kvarto), neprimerno bolje sliši kot sekstni akord, ki ima večji razlik (kvarto) med manjšima dvema zvonovoma.²

Sploh pa, kar je harmonično disonanca, melodično še daleko ni; zvonovi pa tvorijo s a m o m e l o d i j o in — zlasti pri nas, ko vedno ustrezno zvone, v natančno določenem ritmu — nikoli harmonije. Če bi jemali disonance pri zvonovih harmonično, potem bi bili obsojeni na večni vsakdanji durov in molov trizvok in neznosno dolgočasni sekstakord. Kvartsekstakorda bi že ne smeli vzeti iz strahu, da bi ga kdo ne smatral za čisto obrnitev, ampak za zadržek ali prehod ali menjo. Izključeno bi bilo vsakršno takozvano »melodično« zvonilo, ker bi pomenilo v harmoničnem oziru neznosne disonance.

Dissonance so pri zvonilih samo te, ki so v melodiji dissonante: pred vsem zvečani, zmanjšani razliki.

6. Dissonantna zvonila z zvečanimi razliki (pred vsem pride tu v poštev zvečana kvarta) so boljša pri manjših zvonovih, pri večjih so nekani težka, okorna, vsiljiva.³

Prav iz tega razloga se mi n. pr. dispozicija za zvonove v Kranjskih treh cerkvah (lanski »Cerkv. glasbenik«) ne zdi popolnoma posrečena. (Velika cerkev: b, des, es, g; Rožni venec: es, g, b; Pungert: g, b, des.) V veliki cerkvi bi zvonilo: b - d e s - e s - g z zvečano kvarto des-g bilo malo težko; skoro še manj ugodno bi bilo zvonjenje s tremi zvonovi: des-es-g, ker tu zvečana kvarta ni prav nič pokrita, zvonovi so pa primeroma težki, zvonjenje z dvema v veliki terci je brez dvoma manj prijetno kot v mali terci ali veliki sekundi. Dobro se tudi to ne zdi, ker se zvonovi ponavljajo: Kranj bi imel tri zvonove z glasom g, v veliki cerkvi za malega, v Rožnem vencu za srednjega, v Pungertu za velikega, tako da bi človek ne vedel, kje zvoni; e s bi pel dvakrat, b tudi dvakrat; najlepše bi zvonilo v Pungertu, mehko, milo, kot pesem. Zato bi kazalo napraviti zvonilo za te tri cerkve tako, da bi se noben zvon ne ponavljal, n. pr.: a) velika cerkev: b, des, es, f; b) Rožni venec: g, b, c; c) Pungert: des, es, f; ali: a) b, des, es, f; b) ges, as, b; c) c, es, f ali des, es, f ali pa tudi c, des, es; ali: a) b, c, d, f; b) g, b, c ali es, g, b; c) d, es, f ali c, d, f; ali če ostane a) b, des, es, g (»Cer-

¹ Tako so Čemšeničani sami na to prišli da naj novi zvonovi ne bodo preveč vsaksebi, češ, prej so bili taki, pa se niso dobro ujemali.

² O kvartsekstnem akordu se je precej pisalo, odkar sem ga v »Cerkvenem glasniku« označil kot sprejemljivo zvonilo; zoper njega se je navajal star razlog iz teoretične harmonije, češ, da je to v harmoničnem oziru disonanca. — Prvič tudi čisto harmonično $\frac{5}{4}$ ni vselej disonanca, ampak je kot čista, trizvokova obrnitev konsonca prav tako kot n. pr. trizvok. Drugič pa moremo pri zvonovih govoriti le o melodiji in v melodičnem oziru $\frac{5}{4}$ gotovo nima nič dissonantnega na sebi; nasprotno, zelo lepa melodija je, živa, slovesna, pa naj bo $\frac{5}{4}$ durov ali molov, lepša sama na sebi kot običajni trizvok; ljudje imajo ob zvonjenju s kvartsekstnim zvonilom vtis neke globine in pravijo, da zvonovi pojo kot orgle. Tudi to ni potrebno, da bi se nehalo zvonjenje s kvarto (s srednjim zvonom). Prav lahko se konča z velikim zvonom (miksolično), saj ni, da bi morali misliti le na dur in mol, ko je še marsikaka druga tonovska vrsta na svetu, če že kdo meni, da se mora vsak napev končati s toniko. Sicer pa danes najstrožji glasbeni učenjak ne zavrača, da bi se napev moral začeti ali končati s toniko, t. j. z prvo stopnjo.

³ Iček, kozica, drobno jagunje prevračajo kozolce, jih je lepo gledati, če jih i. krave, je smešno.

kveni glasbenik); b) f, as, b; c) c, es, f; ali (kar je za veliko cerkev zelo enakovredno kot predlog v »Cerkv. glasbeniku«: a) b, des, f, g; b) es, as, c (»orgle«); c) b, des, es.

(Dalje.)

M. BAJUK:

Narodna pesem u sekiricah.

GRUM ANTON: I. venček narodnih pesmi za čveteroglasni moški zbor. Založila Katol. bukvarna v Ljubljani, tiskali Blasnikovi nasledniki v Ljubljani (brez letnice). Vsebina: Preljuba vinska trta. — Bog je pa ustvaril zemljico. — Nazaj, nazaj z Gorenjskega. — Ptičke pod nebom žvrgole. — Dekle je na pragu stala. — Solnce je žalostno. — Ne jokajte, ljuba mati! — Ko sem dav' pršou. — II. venček narodnih pesmi za čveteroglasni moški zbor. Založila Katoliška bukvarna v Ljubljani, 1909. Vsebina: Oj šmentane citre. — Ta lanski moj vrtec pozabljen še ni. — Ta glažek bo za rajšo. — Oj preljuba vinska trta! — Razpodite se, meglice! — Od C'lovca pa do Marpurga. — Jaz pa pojdem na Gorenjsko. — Barka zaplavala. — Sladko odeva tiha noč. — Škrjanček poje, žvrgoli. — Lepo je res na sveti. — Pozdravljena, Gorenjska plan! — III. venček narodnih pesmi. Za mešani zbor. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, tiskali Blasnikovi nasledniki v Ljubljani, 1919. Vsebina: Poslušajte vi, purgarji! — Na Laškem puške pokajo. — Ptička na tje gre. — Sinoči je pela. — Jaz sem Kranjčičev Juri. — Leži, leži ravno polje. — Delaj, delaj, dekle, pušelje! — Delaj se, delaj, beli dan! — Je pa davi slanica pala. — Je pa davi slanica pala (s samospevom iz Bajukovih »Odmevov«, I. zvezek, str. 2). — Ravno sredi mojga srea (pravzaprav 3. kitica pesmi: Je pa davi slanica pala). — Majolka, kaj si strila? — Ti boš pa doma ostala. — Ze puške pokajo, se sablje bliskajo. — Oj drevi pa gremo snubit jo. — Oj zdaj gremo. — IV. venček narodnih pesmi. Založila in tiskala kot III. Vsebina: Eno pesem bom zapel. — Prešmentane citre, kak milo pojo. — Čuk se je oženil, tralala. — Vse je veselo, kar živi. — Vse sorte zdravice po svetu gredo. — (Tam na vrtni gredi.) — Tam v štajerski deželi je bla mlada deklica. — Oblaki so rdeči. — Prišla bo grenka smrt, moj hramček bo odprt.

HAFNER LOVRO: Kitica narodnih pesmi. Za mešani zbor. Tiskala Katoliška tiskarna v Ljubljani. Vsebina: Dobro jutro, hišni očka. — Bleda luna mirno plava. — Od C'lovca pa do Marpurga. — Prijatli, zdaj vesel' bodimo! — Lansko leto sem se oženil. — Moj očka imajo konjča dva. — Oj sijaj, sijaj, solncece (samo odpevek).

VESTNIK PEVSKE ZVEZE

Pevska okrožja. Da se doseže enotno delovanje Pevske zveze, je glavni odbor Pevske zveze v svoji seji, dne 14. decembra pr. l. razdelil obseg Pevske zveze v okrožja in določil za vsako okrožje posebnega referenta, ki naj bi vezal v okrožju včlanjene zборе z glavnim odborom Pevske zveze. Hkrati je odbor odobril tajnikov načrt področja okrožnih referentov, ki ga objavimo prihodnjč. Za enkrat se odboru še ni zdelo primerno določiti tudi poslovnik za pevska okrožja, ker je mnenja, da se morajo v prvi vrsti zaslišati krajevni činitelji, da povedo svoje nasvete in želje, ker samo na ta način je mogoče, da se ohrani soglasje med pevskimi zbori in odborom Pevske zveze. Ravno tako je odbor zaenkrat le poprečno razdelil posamezne zборе v pevska okrožja. Vsak zbor lahko sam pismeno izjavi odboru Pevske zveze, kateremu okrožju želi pripadati: razumljivo je, da mora pri tem pred vsem vpoštovati svoje krajevno stališče in pripadnost v določen okoliš. Jasno je, da n. pr. zbor iz Kamniškega okrožja ne more biti član recimo Kranjskega okrožja, izjema je le, ako je zbor po svoji zemljepisni legi bližji Kranju kot pa Kamniku. Želimo le, da bi zbori upoštevali hkrati navodila okrožnih referentov, pa tudi izrazili vse želje in nasvete, ki se jim zde za povzdigo našega petja potrebni. Le tako bo mogoče ohraniti vez med zbori in odborom Pevske zveze in ustreči vsem željam posameznih zborov, da bo Pevska zveza res v najpopolnejši meri ustrezala svojemu namenu, za katerega je bila ustanovljena. Do sedaj so določena sledeča okrožja, ki imajo ime po večjih krajih, v katerih okolišu se zbori nahajajo: Celje, Kamnik, Konjice, Kranj, Krško, Ljubljana, Ljutomer, Maribor, Mokronog, Ptuj, Radovljica, Ribnica, Šošan, Stična, Škofja Loka, Vrhnika.

Za okrožne referente so bili določeni: Okr. Celje: Hrušovar Franjo, Celje; okr. Kamnik: Savinšek Stanislav, Kamnik; okr. Konjice: Napotnik Matija, Konjice; okr. Kranj: Bricelj Karol, šent Jurij pri Kranju; okr. Krško: Jaklič Alojzij, Cerklje, p. Krška vas; okr. Ljubljana: Bo določen na zborovanju ljubljanskega

okrožja; okr. Ljutomer: Asič Marko, Gornja Radgona; okr. Maribor: Jošt Radovan, Maribor, Glavni trg 7; okr. Mokronog: Šavli Andrej, Mokronog; okr. Ptuj: Pečnik Ludovik, Sv. Urban nad Ptujem; okr. Radovljica: Fabjan Gustav, Radovljica; okr. Ribnica: Lavrič Vinko, Ribnica; okr. Šoštanj: Sodec Rudolf, Gornji grad; okr. Stična: Jerman Alojzij, St. Vid pri Stični; okr. Škofja Loka: Poljanec Ivan, Selca nad Škofjo Loko; okr. Vrhnika: Torkar Anton, Vrhnika.

Artistični odsek, Novoizvoljeni art. odsek je imel svojo prvo sejo v nedeljo, 9. oktobra v hotelu Union takoj po prireditvi. Razpravljalo se je v prvi vrsti o prireditvi in so podali strokovnjaško mnenje predvsem konz. svetnik P. H. Sattner, dr. Fr. Kimovec in Fr. Zabret. Navzoči so bili pri tej seji vsi pevovodje našopivših zborov, ter z zanimanjem sledili izvajanje posameznih poročevalcev. — Druga seja art. odseka se je vršila 24. oktobra v Ljudskem domu v Ljubljani. Navzoči so bili P. H. Sattner, dr. Kimovec, Lavrič, Bajuk. Razpravljali so o pevski šoli, o izdaji posameznih številčk »Pevca«, drugo leto na 12 straneh in o določevanju honorarja za skladbe v »Pevcu«. Pri razgovoru o knjižnici je stavil vodja art. odseka profesor Bajuk, predlog, naj glavni odbor dovoli, da bo spadala uprava in urejevanje knjižnice v področje art. odseka. Za knjižničarja bo art. odsek predlagal pri odborovi seji A. Lavriča, ki je pripravljen prevzeti vodstvo knjižnice. Da se knjižnica kolikor mogoče pomnoži, sklene odbor pisati na vsa založništva in knjigarne, da odstopijo po en izvod založenih muzikalij. Poleg tega naj posamezni člani poizvedujejo za muzikalijami pri zasebnikih, ki imajo bogate knjižnice. V prihodnji seji bo določil art. odsek spored pevskih točk za prireditve P. Z. v prihodnjem letu. Art. odsek sklene, da bodo člani art. odseka obiskali razne zборе po deželi in se prepričali o njih delovanju ter jim dali navodila in smernice.

Odbor je imel svojo prvo sejo dne 25. oktobra l. l. v Ljudskem domu v Ljubljani. Konstituiral se je tako-le: 1. podpredsednik: P. Ferdo Zajc, Vič-Glince; 2. podpredsednik: dr. Franc Logar, Ljubljana; tajnik: Rudolf Wagner, Ljubljana; tajnikov nam.: Cene Jeločnik, Ljubljana; pevovodja: Marko Bajuk (po pravilih tudi vodja art. odseka); pevovod. nam.: Ivan Zdešar, Ljubljana; blagajnik: Josip Reven, Ljubljana; blagajnikov nam.: Janko Pestotnik, Ljubljana; knjižničar: Anton Lavrič, Ljubljana; knjižničarjev nam.: Franc Pajk, Ljubljana. Drugi odborniki so brez mandata.

Poleg tega je odbor razpravjal o prireditvi 9. oktobra in je vzel poročilo blagajnikovo o gnojnem stanju prireditve na znanje. Pismene zahvale za sodelovanje pri občnem zboru in prireditvi je odbor sklenil poslati ravnatelju dr. Mantuaniju za predavanje in vsem sodelujočim zborom.

Prireditve v tekočem letu. Prireditve za vsa okrožja se bodo vršile 9. ozir. 16. julija. Nastopiti bo moral z dvema pesmima vsak zbor, poleg tega pa vsi zbori skupno, kot smo začeli letos že v Ljubljani. Zvezin občni zbor združen z zvezino prireditvijo se bo pa vršil 23. julija v Celju. Vsled tega celjska okrožna prireditvev odpade. Natančen spored določi art. odsek.

Knjižnica se prepusti v ureditev in upravo art. odseku.

Članarina znaša za preteklo leto za vsako društvo (odsek) 20 kron. Položnice za njo smo razposlali že pred dvema mesecema. Vendar izkazuje naš seznam precej zborov, ki nam malenkostnega zneska do danes še niso poslali. Prosimo vse one, katere ta opomin zadene, da nam pošljejo to majhno vsoto, ki za nje itak nima pomena, nam pa dobro služi, ako jo dobimo od več strani skupaj. Lepo prosimo, pošljite!

Pevovodje, prijatelji, prispevajte za pevsko knjižnico!

Za pevsko knjižnico so nam doslej podarili: Prof. M. Bajuk 11 zvezkov raznih skladb: Bajuk (2), Ferjančič (1), Foerster (1), Gerbič (1), Hladnik (1), Mihelčič (1), Laharnar (2), Vodopivec (1), Volarič (1). — Org. Ant. Mazovnik z Ježice 8 zvezkov (med njimi za nas prav važne starejše): Fleišman (2), dr. G. Ipavc (1), Lanner (1), Rihar (3), Vavken (1). — Kanonik dr. Fr. Kimovec 46 zvezkov: K. Adamič (2), E. Adamič (1), Bervar (3), Brixy (1), Faist (1), Fajgelj (1), Ferjančič (3), Foerster (1), Grum (2), Heybal (1), Hladnik (10), Kimovec (5), Kogoj (1), J. Leban (1), Mihelčič (1), Pogačnik (2), Premrl (4), Sattner (2), Širola (1), Sone (1), Vodopivec (2). Zganec (1). — Iz zapuščine † nadučitelja Cenčiča nam je obljubljenih večje število za starejšo dobo važnih reči.

Prijatelje P. Z. prosimo, naj nam pošljejo vsako še tako neznamno glasbeno delo — tudi spise, časnike in knjige želimo — da bo zbirka čimprej popolna. Zelo bi nam ustregel, kdor bi nam odstopil M. Majerjevo pesmarico (besedilo in note); gotovo se še kje na kakem koru ali na kakih polici kviri in jo molji žro. Pri nas bi dobila varno zavetje.

Pevski odsek v Škofji Loki se lepo razvija. Zbor šteje 7 sepranov, 4 alte, 6 tenorjev in 7 basov. Za predsednika je bil izbran g. Fr. Babič, za tajnico gdč. Groharjeva. Redne pevske skušnje se vrše dvakrat na teden. Odsek je priredil svoj izlet in se pripravlja na samostojni pevski nastop. »Pevca« pridno beremo in prepevamo.

NOVE SKLADBE

VINKO VODOPIVEC: Orlovske himne in Pesem Slovenske straže. 1, 2, 3. Bratom Orlom — za moški in mešani zbor in za klavir. — 4. Pesem Orlic — za četverglasni ženski zbor. — 5. Pesem Slovenske straže — za mešani zbor. — Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1921. Natisnila Jugoslovanska tiskarna. Cena 36 K. — Pravzaprav so to koračnice, junaške pesmi, živahne skladbe, ki so si osvojile ves orlovski svet. Vodopivec ima neki živ čut za to, kako z malimi sredstvi napraviti učinkovito skladbo, pa vendar tako lahko, da noben zbor ne more reči: pre'ežka je za nas. Zato bodo zbori povsod radi po njih segali. Primerna klavirska uredba bo posebno dobro služila za prireditve v zaprtih prostorih. Lahno Pesem Orlic bo pač pri večini zborov treba malo nižje vzeti, laže bo splošno dobiti krepkih altov kot zelo visokih sopranov.

K.

ANT. GRUM: Kupleti. Vsebina: I. Kranjske šege in navade; II. Učeni Mihec in Slabi časi; III. Nezadovoljnež in To zares užitek ni. — Za predpustne dni, ko gre ljudem v prvi vrsti za zabavo. Cena: I. 6 K, II. in III. po 10 K. Založba Jugoslovanske knjigarne.

IVAN POGAČNIK: Slava presv. Srcu! 10 pesmi v čast božjemu Srcu Jezusovemu, za mešani zbor in orgle uglasbil —. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1922. — Cena: part. 12 din.; glasovi po 4 din.

To je Pogačnik, kakršen je od nekdaj bil, dober, ljubezniv, prijazen, mehak: ogiba se vsakršne trdote in nepreizkušene novotarije; priden, vesten delavec, ki hodi po zlati srednji poti in ima zato prijateljev na vsakem koru. Pesmi ne utirajo novih potov, nočejo podajati nove glasbe, nočejo biti novo ognjevito vino, ampak staro, umirjeno, uležano. Kot tako bo brez dvoma našlo veliko odjemavcev.

RAZNE VESTI

IZ GORIŠKE. Glasbeno življenje se je nepričakovano živahno razmahnilo. V Gorici sicer ni bilo nobene večje slovenske prireditve zaradi fašistovskega strahovanja, a toliko bolj se je postavila deželna, zlasti goriška okolica. Niti v predvojnem času ni bilo opaziti tolike delavnosti in pa, kar je pri nas novo, toliko stremjenja po veliko-poteznosti. Narodne pevske prireditve v velikem obsegu so bile v predvojnem času velika redkost — a zdaj se kar vrstijo ena za drugo. Prva taka kulturna prireditev je bila v Števerjanu. Navzočih okrog 4000 oseb. Nastopili so skoro vsi okoličanski pevski zbori. Druga prireditev je bila v Biljah. Občins'va čez 3000. Nastopilo je 12 pevskih zborov in dva tamburaška zbor. Enake prireditve so bile tudi v Mirnu, v Šandrežu, na Ajševici, v Rihenbergu in v Kamnjah. Povsod so nastopali mešani in moški zbori vse okolice. Ta tekma med raznimi zbori vpliva silno dobro na razmah glasbenega življenja; sedaj je ni vasice pri nas, ki bi ne imela svojega pevskega zbor, kar je zlasti v narodnem obziru velikanskega pomena. Seveda vsi pevski zbori niso bili na isti umetniški višini — toda naravnost osramotil se pa tudi nobeden ni. Najboljša zbor, sta: mešani zbor goriškega »Pevskega in glasbenega društva« (dirigent Emil Komel) in cerkveni mešani zbor iz Bilj (dirigent župnik Ciril Zamar). Proizvajale so se pri teh prireditvah skladbe sledečih skladateljev: E. Adamič, Aljaž, Foerster, Laharnar, Nedved, Benjamin in Gustav Ipavec, dr. Kimovec, Stanko Premr, A. Lajovic, Vinko Vodopivec, dr. Schwab, Emil Komel, H. Volarič, A. Hajdrih, Fr. S. Vilhar, St. Mokranjac. Letošnjo zimo bo treba obilo intenzivnega dela v naših pevskih društvih, veliko vaj in veliko truda — a delo ne bo zastonj; v pole'ju dokažemo, da smo naše glasbeno obzorje zopet za eno stopinjo povzdignili.

Vinko Vodopivec.

»MLADIKA«, mesečnik za leposlovje in izobrazbo v Gorici, bo začel z novim letom 1922 prinašati prilogo »Kulturni Vestnik«, kjer se bodo obravnavala razna vprašanja, tičočna se posebno izobraževalnih društev. Vsak mesec bo izšla tudi glasbena priloga s posebnim ozirrom na potrebe podeželskih kulturnih društev.

NOV RIBNIŠKI BAS. Starodavna zgodba o ribniškem basu je znana, na njen rovaš je šlo veliko dobrih in slabih dovolj. Zdaj pa delajo Ribničani pri Novi Stifiti čisto novega, ki bo imel strune, da se tako pri ondotnem izobraževalnem društvu osnuje godba na lok z goslimi in velikim basom. — To je prav vesela vest, zakaj upanje se nam vzbujajo, da bomo zopet nazaj napredovali do tega, kjer smo bili pred dobrima dvema rodovoma, ko je vsaka župnija v Sloveniji imela svojo godbo z nekaj goslimi, basom, enim ali dvema klarinetoma, trobento, rogom. Te vrste plemenitejšje godbe so kesneje popolnoma izpodrinile hreščave, surove harmonike, tako da so se celo vse stare gosli z basi vred poizgubile, potle, požgale, kar je nenadomestljiva škoda za naše živo glasbeno življenje in za našo glasbeno zgodovino. Ti podeželski »orkestri« so tudi po cerkvah s pevci godli ob velikih praznikih in slovesnostih, celo posebne vrste cerkvene pesmi smo imeli, ki so bile zaradi svoje figuracije posebno za goslače primerne. V

vsakem večjem delu naše domovine smo imeli tudi svoje izdelovavce gosli in basov, ki so skrbeli za potrebe naših domačih goslačev, katerih rod je čisto izmrl. Samo v Prekmurju sem še našel eno tako godbo, dokaj dobro, ki pa je nastala v novejšem času po zgledu ogrskih podeželskih (ciganskih) godeb z goslimi in cimballi. Cimballi so neke vrste klavirji, samo brez tipk; igravec tolče z dvema lesenima pousnjenima beticama po jeklenih strunah. In med slovenskimi protestanti sem našel pevca-slepca, Janoša Horvata iz Vučje gomile, ki je svoje petje spremljal z goslimi. Njegovo goslanje sicer ni bilo kdovekaj umetno, pa se je vendar k petju kar podalo.

Pozdrav torej novemu ribniškemu basu, naj bi jih spretni Ribničani kmalu še za druge naše odseke zaželi delati.

ZA DOBRO VOLJO

TAKO SE USTVARJAJO MOSKI ZBORI. V neki kadetnici¹ je bilo — seveda ne v naši. Glasbeni učitelj je pravkar preizkušal glasove novih gojencev, da jih prideli pevskemu zboru; kar nenadoma pride gospod polkovnik nadziral.

»To vse predolgo delate!« je grajal nesrečnega učitelja. »Kdo bo paglavce še le izpraševal, kaj hočejo peti? Več odločnosti, več discipline! To sem vam že večkrat dejal.«

Nato je zarohnel nad kadeti: »Nastop!« Sel je ob vsaki vrsti in potrkal vsakega po junaških prsih: »en, dva, tri, širi« itd. Nazadnje pa: »Soda števila pojo tenor, liha² bas. Odstop!«

POIZKUSNJA. Izvrsten godec je bil Anton, niti za las se ni zmotil, če je le malo hotel. Toda, če se mu kdaj »ni zdelo«, ga nobena reč ni pripravila, da bi naredil, kakor gre; pri najlažji stvari se je neprestano »motil«. Zraven je pa še tako nedolžno gledal, da je gospod kapelnik zares mislil, da je malo »mimo šel« in ga v miru pustil. Sree si je ob takih prilikah vselej olajšal s kratkim izrekom, ki ga je Anton že stokrat slišal.

Nekega jutra jo je nekoliko nasekan dobre volje kretil proti vojašnici. Prav blizu nje mu je nasproti pripeljal prvi jutranji električni voz. Anton se je mogočno predenj postavil na sredi tira. Voznik je divje zvonil, ljudje so v grozi kričali, stražnik je pridirjal izza bližnjega vogla — — toda Antona ni vse prav nič genilo, kot bi bil prirastel, je obstal na svojem mestu, očitno je pričakoval od voza, ki je drvil proti njemu, strašne smrti...

Trdo pred njim se električni voz ustavi. Voznik kolne, ljudje se zgrnejo krog Antona, stražnik ga zaslišuje. On pa se vsem zadovoljno v obraze smehlja in pravi v pristni čehojugoslovanščini: »Rekel pane kápelmajster vedno, ja sem láko neumen, da električna umakne se meni! Pa ja nápravil póskus, če gospon kápelmajster imade prav!«

¹ Kadetnica je šola za izobrazbo častnikov.

² Soda števila so 2, 4, 6, 8 itd.; liha 1, 3, 5, 7 itd.

LISTNICA UPRAVE

PRIJATELJEM! NAROČNIKOM!

Pevska zveza je srečno prekoračila in premostila vse ovire, ki so se ji stavile nasproti, ko je lansko leto začela izdajati glasilo, »Pevca«. Po enem letu si je v polni meri svesta velikega kulturnega dela, ki ga je začela z izdajanjem svojega glasila. Nebroj priznanj od vseh strani jasno priča, da je na pravem potu in da »Pevca« vsaj v pretežni večini v sedanjih razmerah ustreza nalogi, ki jo je začrtal v prvem letu svojega obstoja. Po tej poti bo stopal naš »Pevca« tudi v prihodnjem letu. Seveda so se tiskarniški in drugi stroški tako podražili, da s sedanjo naročnino nikakor ne moremo izhajati in smo jo morali povečati na 15 Din letno, kar je še vedno zelo malo, posebno če pomislimo, da se je že zlasti tisk not ogromno podražil. Prvo številko »Pevca« smo poslali vsem starim naročnikom in jih prosimo, da se kmalu odločijo, če ostanejo še nadalje naši naročniki. Kdor bo »Pevca« obdržal, tega bomo smatrali za naročnika. Kdor se pa ne misli naročiti, naj »Pevca« vrne po pošti, ki ga nam bo vrnila. Tako nam bo mogoče ugotoviti potrebno naklado. Številki smo priložili položnice za poravnavo naročnine.

Uprava »Pevca« v Ljubljani.

Uprava »Pevca« prosi vse, ki nam do danes še niso poravnali naročnine, da to takoj store.